

Студент 3 курсу
факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто проблеми та перспективи розвитку соціального страхування, проаналізовано сучасний стан системи соціального страхування в Україні, визначено недоліки та переваги єдиного соціального внеску, запропоновано напрями вдосконалення розвитку соціального страхування.

Аннотация. Рассмотрены проблемы и перспективы развития социального страхования, проанализировано современное состояние системы социального страхования в Украине, определены недостатки и преимущества единого социального взноса, предложены направления совершенствования развития социального страхования.

Annotation. This article deals with the problems and prospects of social insurance, analyzes the current state of the social insurance system in Ukraine, identifies the advantages and disadvantages of a single social contribution, offers the directions of improving the development of social insurance.

Ключові слова: накопичувальна пенсійна система, єдиний соціальний внесок, страхові фонди, загальнообов'язкове медичне страхування.

Питання необхідності реформування системи сплати внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні шляхом переходу до єдиного соціального внеску впродовж тривалого часу обговорювалося такими вітчизняними фахівцями, як: Бараннік Л. Б., Гуцалова Ю. Є., Іванов Ю. Б., Лібанова Е. М., Макарова О. В., Максимчук Є. О., Новіков В. М., Сільченко С. О., Тропіна В. Б. [1 – 6].

Метою статті є аналіз перспектив упровадження системи соціального страхування.

Упровадження єдиного соціального внеску в Україні від самого початку могло давати різні перспективи: сприяти реалізації поставлених завдань, тобто створити умови для підвищення розмірів заробітної плати, вивести її з "тіні", знизити навантаження на фонд оплати праці, спростити механізм сплати соціальних платежів. Однак існують і негативні сторони, які необхідно проаналізувати.

Відповідно до Закону України "Про ЄСВ" [7], єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (ЄСВ) – це консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених зако-нодавством, прав застрахованих осіб та членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Розмір нарахування єдиного внеску залежить від класу професійного ризику виробництва, встановленого для роботодавця, який визначається Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві за основним видом його діяльності. Законом України передбачено 67 класів ризику та відповідно стільки ж відсотків до кожного виду ризику, починаючи з 36,76 % (1 клас) і закінчуючи 49,7 % (67 клас). Для бюджетних установ передбачена окрема ставка для нарахування – 36,3 %.

З 1 січня 2014 року заплановано впровадження посвідчень застрахованої особи. Посвідчення є спеціальним документом у вигляді електронної смарт-картки з візуальними персоніфікованими ознаками, що забезпечує документування, зберігання і використання індивідуальної інформації про придбані права у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Недоліки та переваги єдиного соціального внеску наведено в таблиці.

Таблиця

Недоліки та переваги єдиного соціального внеску

	Переваги	Недоліки

Держава	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечується прозорість фінансових потоків для суб'єктів системи загальнообов'язкового державного соціального страхування; • підвищується платіжна дисципліна платників страхових внесків; • скорочується обсяг роботи, пов'язаний із реєстрацією страховиків, збором коштів, формуванням та введенням інформаційної системи відомостей про застрахованих осіб, забезпечення звітності; • забезпечується цільове використання страхових засобів шляхом введення, призначення страхових виплат з даних Державного реєстру соціального страхування 	<ul style="list-style-type: none"> • дублюються дії платника внеску та Пенсійного фонду України в частині розподілу єдиного соціального внеску
Підприємець	<ul style="list-style-type: none"> • не потрібно ставати на облік у всіх фондах соціального страхування; • спрощується подача звітності до фондів; • зменшується кількість звітних форм та скорочується кількість перевірок органів соціального страхування; • надається можливість отримати інформацію про суми страхових внесків за видами соціального страхування 	<ul style="list-style-type: none"> • можливі випадки несвоєчасної виплати лікарняних та допомоги по безробіттю; • збільшуються ставки єдиного соціального внеску фізичним особам, підприємцям, які сплачують єдиний податок, а також особам, які не є найманими працівниками; • необхідно вести облік податкової бази для кожного окремого робітника і за кожним розрахунком суми відрахувань, що є трудовістю роботою

Підсумовуючи наведене, можна зазначити, що для України введення ЄСВ – це перший за багато років здійснений крок у системі реформування державного соціального страхування, але поки що роботодавці та працівники повністю не оцінили всі "за" і "проти" нововведення.

Необхідність соціального страхування зумовлена потребою у формуванні таких страхових фондів, за рахунок яких працездатним особам можна було б гарантувати їхнє фінансове забезпечення у разі тимчасової втрати працездатності, пенсійне страхування на випадок безробіття, страхування при нещасних випадках на виробництві та профзахворювання, а також медичне страхування.

Таким чином, реформування системи соціального страхування в Україні залишається необхідним. Основними напрямками реформування соціального страхування є: здійснення перегляду пропорцій розподілу страхових внесків між роботодавцями та найманими працівниками, зменшення кількості пільгових категорій пенсіонерів, зменшення дефіциту пенсійного фонду шляхом упровадження недержавного пенсійного страхування. Напрямок подальших досліджень – розробка механізму формування адекватного соціального страхування.

Наук. керівн. Возненко Н. І.

Література: 1. Баранник Л. Б. Проблеми впровадження єдиного соціального внеску в Україні / Л. Б. Баранник, Ю. С. Гуцалова // Вісник ДДФА. – Економічні науки. – 2007. – № 2. – С. 10–17. 2. Іванов Ю. Б. Проблеми введення єдиного соціального взноса в Україні / Ю. Б. Іванов, А. Н. Дорожжина // Вісник УГТУ–УПІ. – 2008. – № 2. – С. 119–126. 3. Максимчук С. О. Підвищення ефективності функціонування соціального страхування шляхом введення єдиного соціального внеску / С. О. Максимчук // Наукові праці ІНФІ. – 2009. – № 14(45). – С. 102–110. 4. Національна система загальнообов'язкового державного соціального страхування: сучасні проблеми та стратегія розвитку / монографія / Е. М. Лібанова, В. М. Новікова, О. В. Макарова та ін. – К., 2006. – 178 с. 5. Сільченко С. О. Соціальне страхування: реалії та перспективи правового регулювання / С. О. Сільченко // Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В. Я. Тацій. – 2009. – Вип. 102. – С. 78–85. 6. Тропіна В. Б. Перспективи запровадження єдиного соціального внеску в Україні / В. Б. Тропіна // Світ фінансів. – 2007. – Вип. 2(11). – С. 102–112. 7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.